

Vrijdag 1 januari - Nieuwjaarsdag

Lezen: Johannes 1:1-5

... het Woord was bij God en het Woord was God. (vs. 1)

Aan het begin van een nieuw jaar openen wij een nieuw evangelie. Johannes verhaalt ons hoe wij wel of niet zullen kiezen voor Jezus. Alleen noemt hij aanvankelijk deze naam niet. Cryptisch verwijst hij naar de enige Zoon die al vanaf het begin bij God was. Johannes noemt Jezus: het Woord. Om met de eerste regel uit de eerste brief van Johannes te spreken: wij verkondigen het Woord dat leven is. Ook in het evangelie vergelijkt Johannes Gods Zoon met leven. Leven dat een licht voor de mensen is. Er gaat ons een licht op in dit nieuwe jaar wanneer wij ons oriënteren op het Woord. Met verschillende beelden zal Johannes ons verder gaan vertellen wie God is en hoe Hij handelt. Dit nieuwe begin vertoont overeenkomsten met het scheppingsverhaal in Genesis 1.

Lezen: Johannes 1:6-13

... het voorrecht ... om kinderen van God te worden. (vs. 12)

Wat kunnen wij verrukt zijn wanneer wij vader of moeder worden. Een pasgeboren kind als de vrucht van de liefde van twee mensen schenkt meestal veel vreugde. Maar het kan ook pijnlijk zijn om een baby te verwelkomen. Voor mensen die ook graag ouders hadden willen worden, is zo'n ontmoeting confronterend. De ander moeten feliciteren met het geluk dat jou niet ten deel valt. Kind van God te mogen zijn, is een voorrecht. Je ervaart dan dat een hemelse Vader zich over jou ontfermt. Johannes ziet het als gave van God, dat wij diens kinderen mogen zijn. Het heeft alleen wel consequenties: gedragen wij ons als kinderen van God? Is aan de wijze waarop wij onze naasten liefhebben, af te lezen dat wij een hemelse Vader vertegenwoordigen?

Zondag 3 januari

Lezen: Johannes 1:14-18

Niemand heeft ooit God gezien ... (vs. 18)

Hoe kun je God leren kennen? Heeft Hij niet tegen Mozes gezegd: ‘Mijn gezicht zul je niet kunnen zien, want geen mens kan Mij zien en in leven blijven’ (Exodus 33:20)? Wij spreken wel van ‘voor Gods aangezicht’, maar wij kunnen Hem niet zien. En toch kunnen wij Hem wel leren kennen. Johannes zal er meerdere keren naar verwijzen. Alleen Hij die van God komt, heeft Hem gezien. Filippus zal later, in Johannes 14, aan Jezus vragen: ‘Laat ons de Vader zien, Heer, meer verlangen we niet.’ Een zichtbaar bewijs kan ons immers helpen om te gaan geloven. Het antwoord van Jezus aan Filippus wijst ons de richting. Na zijn teleurgestelde opmerking: ‘Ik ben nu al zo lang bij jullie, en nog ken je Me niet, Filippus’, geeft Hij uitsluitel: ‘Wie Mij gezien heeft, heeft de Vader gezien.’

Lezen: Johannes 1:19-28

Wie bent u? (vs. 19)

Johannes de Doper brengt de priesters en Levieten in vertwijfeling. De voorloper van Jezus maakt zo'n sterke indruk op de mensen, dat zij zich afvragen of hij de Messias is. Messias is het Hebreeuwse woord voor Gezalfde, in het Grieks: 'Christus'. De mensen gissen naar de identiteit van Johannes. Het doet denken aan wat zij later zullen antwoorden op Jezus' vraag: 'Wie zeggen de mensen dat Ik ben?' Een belangrijke vraag waarvan het antwoord iets zegt van de betekenis van Jezus. Is Hij een van de vele profeten zoals Elia of Jesaja? Er is een cartoon waarop Jezus op drie verschillende wijzen is afgebeeld. Een protestantse Jezus – een tikje zwaarmoedig, mild begrijpend; een historische Jezus – een leider zoals Robin Hood; en een 'katholieke' Jezus – met een doornenkroon. Met de vraag eronder: 'Wil de echte Jezus opstaan?'

Dinsdag 5 januari

Lezen: Johannes 1:29-34

Daar is het lam van God, dat de zonde van de wereld wegneemt. (vs. 29)

Een ander de schuld van iets in de schoenen schuiven is een mechanisme dat veel voorkomt. Wij wijzen een zondebok aan en leiden de aandacht van onszelf af. Een persoon, een groep of een volk beschuldigen van een misstand houdt jezelf buiten beeld. Een ‘zondebok’ verwijst naar een gebruik in het oude Israël, waarbij op Grote Verzoendag een geitenbok werd genomen. De priester legde zijn handen op de kop van het dier als symbool van schuldvereffening. De zondebok werd vervolgens de woestijn in gejaagd. Als Johannes naar Jezus verwijst als het ‘Agnus Dei’, het Lam Gods, klinkt dit oude verzoeningsritueel mee. Hij draagt de zonden der wereld weg – jouw en mijn zonden.

Woensdag 6 januari - Driekoningen

Lezen: Johannes 1:35-42

... *waar logeert U?* (vs. 38)

Al voor Jezus' geboorte ontbreekt een plaats voor een nachtverblijf. Later lezen wij dat Hij nergens een plek heeft om zijn hoofd neer te leggen. Door het vele reizen is Hij sterk afhankelijk van de gastvrijheid van anderen. Daarbij stuit Hij op verschillende reacties op zijn aanwezigheid. Naar zijn zeggen wordt een profeet niet geëerd in zijn vaderstad. Opmerkelijk is het dat Jezus wel bij mensen binnengaat om wie anderen met een boog heen lopen. Hij doorbreekt de grenzen die mensen soms trekken. In plaats van buitensluiten betreft Jezus mensen bij de liefde van God. Ondertussen moet Hij zelf wel ervaren wat het is om niet over een vaste woon- of verblijfplaats te kunnen beschikken. Vindt Jezus vandaag bij ons onderdak?

Donderdag 7 januari

Lezen: Johannes 1:43-51

Uit Nazaret? ... Kan daar iets goeds vandaan komen? (vs. 46)

Er woonden slechts zo'n vijfhonderd mensen in Nazaret. In het Oude Testament zoek je tevergeefs naar deze plaatsnaam. Dit afgelegen deel van Israël onderging in de geschiedenis veel invloeden vanuit het buitenland. Het was daarom niet verwonderlijk dat men neerkeek op dit onbetekenende dorp. Natanaël vraagt aan Filippus of er uit Nazaret iets goeds kan komen. Hij kan het zich gewoon niet voorstellen. Het geringschatten van plaatsen gaat soms gepaard met het niet verstaan van een dialect. Wat wij 'plat praten' noemen, drijft dan mensen uiteen en kan leiden tot minachting. Het ophalen van onze schouders voor anders-sprekenden gaat voorbij aan de waardering voor verschillende culturen. Vooroordelen, het plaatsen van mensen in hokjes en vooringenomen standpunten sluiten helaas verrassende ontmoetingen uit.

Lezen: Johannes 2:1-12

Wat wilt u van me? zei Jezus. (vs. 4)

‘Wat moet je van me?’ antwoordt Jezus op de mededeling van zijn moeder dat de wijn bijna op is. Zij zijn op een bruiloft te Kana. Deze reactie klinkt bot, maar de gevoelswaarde van Jezus’ antwoord wordt verschillend gewaardeerd door lezers. De bruiloft, die een week duurde, dreigt in het water te vallen. Opvallend zijn de woorden waarmee Johannes dit hoofdstuk begint: ‘Op de derde dag.’ Daarmee geeft hij aan dat er iets belangrijks gaat gebeuren. Een dag als Pasen. Dat Maria – haar naam wordt overigens niet genoemd – zich ermee gaat bemoeien, is ook bijzonder. Kennelijk heeft zij hier iets in te brengen. Er wordt wel gesuggereerd dat zij familie is van de bruidegom. Hoe we zijn reactie ook opvatten, op grond van wat er verder gebeurt, kun je niet concluderen dat Jezus zich blijft onttrekken aan de netelige situatie die is ontstaan.

Zaterdag 9 januari

Lezen: Johannes 2:13-22

Weg ermee! Jullie maken een markt van het huis van mijn Vader! (vs. 16)

De geldwisselaars hadden van de godsdienst een winstgevende onderneming gemaakt en daarmee van de tempel een handelshuis. Al was geld wisselen onvermijdelijk, de gangbare Romeinse en Griekse munten hadden immers een heidense beeldenaar, de commercie tastte daardoor het heilige karakter van het Godshuis aan. Een spraakverwarring volgde: Jezus' beeldspraak werd letterlijk opgevat. Speelde misschien mee dat zij niet verwachtten dat Jezus zo radicaal zou optreden? De woorden 'smeet' en 'gooide' benadrukken welke profetische daad Jezus hier stelde. Het zien afbreken van een kerk roept ook vandaag nog veel emoties op. Het maakt inbreuk op wat jou dierbaar is. Daar moeten anderen voor jouw gevoel van afblijven. Het is alsof jouw ouderlijk huis met de grond wordt gelijkgesteld. Maar waar godsdienst een handeltje wordt, moet de kogel door de kerk!

Lezen: Johannes 2:23-3:13

Waarachtig ... alleen wie opnieuw wordt geboren, kan het Koninkrijk van God zien.
(vs. 3)

Het kan bedreigend of vertrouwenwekkend zijn wanneer een ander je gedachten doorziet. Als je zo doorgrond wordt, blijft er niets meer verhuuld. De farizeeër Nikodemus zoekt Jezus in de nacht op. Niet ongebruikelijk in verband met de hoge temperaturen overdag. Hij behoort tot de rijkste inwoners van Jeruzalem. Nikodemus is verbaasd over de wondertekens die Jezus verricht. Jezus doet een raadselachtige uitspraak. 'Alleen wie opnieuw wordt geboren, kan het Koninkrijk van God zien.' Hij wil duidelijk maken dat geloof niet met een lichamelijke voorplanting wordt meegegeven. Het moet verwekt worden door een nieuwe schepping vanuit de Geest. Vanuit de hemel dus. Johannes zal later schrijven: 'Wie gelooft, is uit God geboren.' Heb je ook wel eens het gevoel dat je helemaal opnieuw moet beginnen?